

Stichting RB-Studiekring Gelderland-Overijssel

Deelnemingsvrijstelling

Prof.dr. H. (Hein) Vermeulen

Hengelo 5 februari 2018
Deventer, 19 februari 2018

Agenda

- **Deelnemingsbegrip**
  - Begrip jaar (Besluit deelnemingsvrijstelling 20 januari 2017)
  - Ontstaan dividendvordering (Hof Amsterdam 21 maart 2017, V-N 2017/57.8)
  - Aan-en verkoopkosten (Conclusie A-G Wattel 17 oktober 2017, V-N 2017/60.14)
  - Opties (Rechtbank Noord-Holland 12 mei 2017, V-N 2017/44.2.3)
- **Voordelen uit hoofde van deelneming**
  - Schadevergoeding (HR 23 september 2016, V-N 2016/47.10)
- **Liquidatieverliesregeling**
  - Tussenholding (Rechtbank Zeeland-West-Brabant 6 december 2017, AWB/T6-4459, V-N *Vandaag* 2018/197)
  - Wanneer vereffening (Rechtbank Noord-Holland 12 juli 2017, V-N 2017/51.2.2)

HR 23 september 2016, V-N 2016/47.10

- De deelnemingsvrijstelling strekt ertoe te voorkomen dat in een deelnemingsverhouding dezelfde winst tweemaal in een belasting naar de winst wordt betrokken.
- Indien het belang bij een tot een deelneming behorend aandeel wordt opgesplitst strookt het met die strekking bij beide belanghebbenden bij dat aandeel de deelnemingsvrijstelling toe te passen, zodat de deelnemingsvrijstelling geldt voor alle voor- en nadelen van dat aandeel (...)

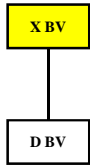

Deelnemingsvrijstelling

- 1. Kwalificeert bezit als deelneming?
- 2. Is het voordeel vrijgesteld?

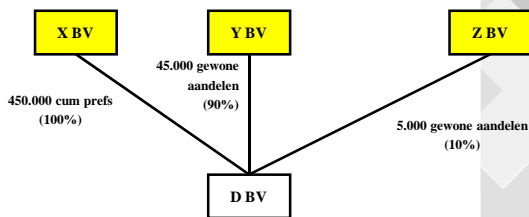

Begrip deelneming

Soort aandelen:

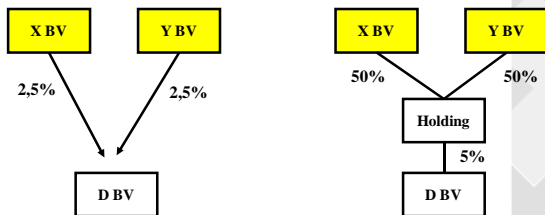

Begrip deelneming

Dakpanstructuren:

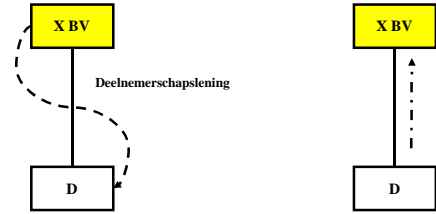

Begrip deelneming

Art. 13, lid 4 (meeslepregeling)

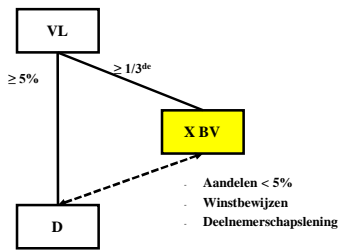

Begrip deelneming

Art. 13, lid 5 (meetregelings)

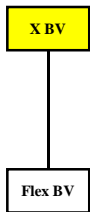

Begrip deelneming

Flex BV en niet-gestort kapitaal

X BV heeft niet voldaan aan haar stortingsverplichting
Houdt X BV een deelneming?

Aflopende deelneming

- Zie art. 13(16) Wet Vpb. 1969
- **Afbouw van een deelneming**
  - Bijvoorbeeld ter voorkoming beïnvloeding koers
  - Of in geval van een gefaseerde verkoop
- **Na-ijlperiode van maximaal 3 jaar voor <5%-pakket**
  - Na 3 jaar alsnog compartimenteren, of eerder bij sfeerovergang naar verrekeningsstelsel
    - Dus aflooperperiode is onder omstandigheden slechts uitstel van executie
- Voorwaarde is minimale bezitsperiode van 1 jaar waarin onafgebroken de deelnemingsvrijstelling van toepassing was
- Wat is een 'jaar'?
  - Zie Besluit deelnemingsvrijstelling 20 januari 2017

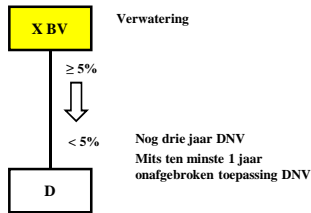

Begrip deelneming

Art. 13, lid 16 (aflopende deelneming)

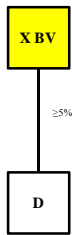

Deelnemingsvrijstelling

- **Voordelen uit hoofde van deelneming**
  - 'voordeel' = algebraïsch
    - Dividenden
    - Waardemutaties in de 'deelneming'
      - Waarestijging
      - Waardedaling
  - ≠ voordeel uit schuldeiserschap
- **Uitzondering = liquidatieverliesregeling**
  - Art. 13d Wet Vpb. 1969

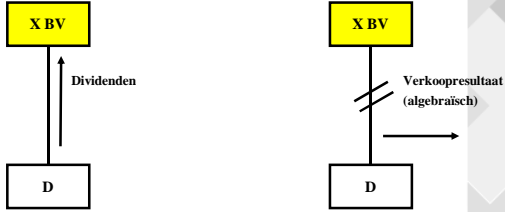

Deelnemingsvoordelen

Art. 13, lid 1: "voordelen"

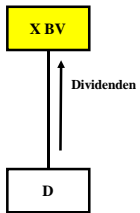

Deelnemingsvoordelen

Art. 13, lid 1: "voordelen"

- Wanneer ontstaat de dividendvordering?
  - Op het moment dat het dividend wordt gedeclareerd?
  - Op het moment dat het dividend wordt betaald c.q. betaalbaar wordt gesteld?
- Zie Hof Amsterdam 21 maart 2017, V-N 2017/57.8
- Belang?

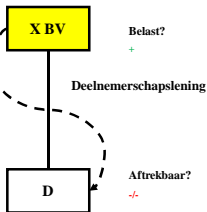

Deelnemingsvoordelen

Art. 13, lid 17 (implementatie Moederdochterrichtlijn 2016)

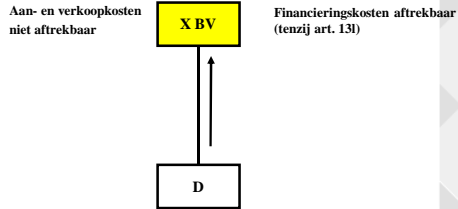

Deelnemingsvoordelen

Art. 13, lid 1: kosten

Deelnemingsvoordelen

- Wat zijn kosten ‘kosten ter zake van de verwerving ... van die deelneming’
  - Voorfase v. aankoopfase
- Noodzakelijkheids criterium?
  - Rb. Zeeland-West-Brabant 27 juni 2013
  - Rb. Noord-Nederland 21 januari 2016
    - Hof Arnhem-Leeuwarden
- Causaliteitscriterium
  - Brief MinFin 26 april 2016 (WOB-verzoek)
    - Moment opdracht due diligence-onderzoek
    - Moment opdracht intentieverklaring tot overname
    - Concrete marktpartij / redelijkerwijze vaststaat doorgang koop
    - Moment concrete (zoek)opdracht

Deelnemingsvoordelen

- Conclusie A-G Wattel 17 oktober 2017, V-N 2017/60.14
  - Betrof Rb. Noord-Nederland 21 januari 2016 / Hof Arnhem-Leeuwarden
  - Bij het aftrekverbod voor verkoopkosten gaat het niet om het verband met de deelnemingsverhouding. Het gaat om het verband met een vrijgesteld vervreemdingsresultaat.
    - De wetgever wilde verkoopkosten immers ‘onder de deelnemingsvrijstelling brengen’. Die vrijstelling geldt voor ‘voordelen uit hoofde van een deelneming’ en daarmee moet dus een rechtstreeks verband bestaan.
    - De toerekenbaarheid aan een mogelijk toekomstig vervreemdingsresultaat moet mede beoordeeld worden naar het moment waarop de kosten gemaakt worden, én dat beslissend is of op dat moment een redelijke mate van zekerheid c.q. de objectieve verwachting bestond dat een vrijgesteld deelnemingsresultaat behaald zou worden waaraan de kosten toegerekend kunnen worden

---

Voordelen uit hoofde van deelneming

- HR 6 maart 1985, *BNB* 1985/200
  - Ontvangen schadevergoeding wegens het niet doorgaan verkoop deelneming is geen vrijgesteld voordeel
    - Voordeel wegens wanprestatie

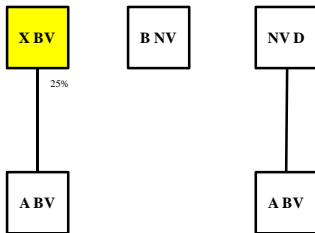

HR 6 maart 1985, *BNB* 1985/200

Voordelen uit hoofde van deelneming

- HR 6 maart 1985, *BNB* 1985/200
  - Ontvangen schadevergoeding wegens het niet doorgaan verkoop deelneming is geen vrijgesteld voordeel
    - Voordeel wegens wanprestatie
- Is dit nog geldend recht?
  - Na HR 22 november 2002, *BNB* 2003/34 (Falcons)
  - Na HR 14 oktober 2005, *BNB* 2006/7 (gesplitst belang)

HR 22 november 2002, *BNB* 2003/34

- **Falcons**
  - Belang bij een tot een deelneming behorend aandeel is opgesplitst door het schrijven van een optie op dat aandeel (koopoptie verstrekt)
  - Ratio van deelnemingsvrijstelling strekt ertoe dezelfde winst niet tweemaal te belasten
  - Toepassing van de deelnemingsvrijstelling bij beide belanghebbenden bij dat aandeel
- **HR 22 april 2005, *BNB* 2005/254**
  - Ook op nieuw uit te geven aandelen
- **Rechtbank Noord-Holland 12 mei 2017, *V-N* 2017/44.2.3**
  - Niet voor ongedekte opties!

HR 22 november 2002, *BNB* 2003/34

- Voorbeeld
- H houdt alle aandelen in D
- X verkrijgt koopoptie op 5% van de aandelen in D voor € 1.000
- X verkoopt de koopoptie voor € 2.000
- Gevolg?

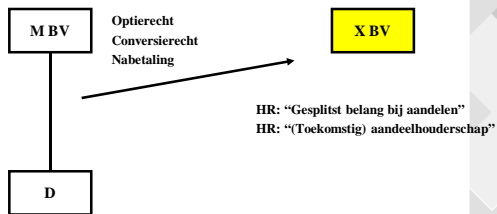

Deelnemingsvoordelen

“Falcons”-leer

HR 14 oktober 2005, *BNB* 2006/7

- Gesplitst belang
- Vermogensmutatie vloeit voort uit een of meerdere rechten of verplichtingen (of een samenstel daarvan) die rechtstreeks samenhangen met een voormalig bezit van een deelneming
  - Recht op deel van de meeropbrengst bij doorverkoop
- Ook daarvoor geldt de deelnemingsvrijstelling

HR 14 oktober 2005, *BNB* 2006/7

- Voorbeeld
- X houdt een deelneming in D
- X verkoopt deelneming D aan Y
  - Tegen € 1.000.000 én
  - Recht op 50% van de winst bij doorverkoop binnen 3 jaar
- Y verkoopt D na twee jaar aan Z voor € 1.500.000
- Gevolg voor deelnemingsvrijstelling??

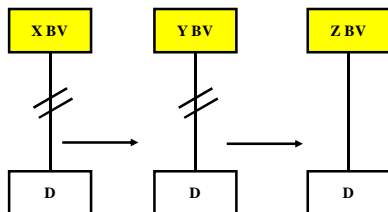

Deelnemingsvoordelen

“gesplitst belang”

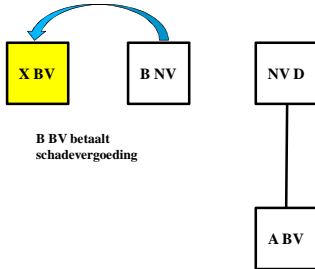

HR 6 maart 1985, *BNB* 1985/200

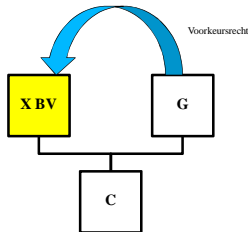

HR 23 september 2016, *V-N* 2016/47.10

X BV en G houden ieder 50% in C
 G verstrekt voorkeursrecht aan X BV op aandelen in C
 G vervreemt echter de aandelen aan een derde
 X BV vordert nakoming en ontvangt uiteindelijk schadevergoeding

---

HR 23 september 2016, *V-N* 2016/47.10

- Van een opsplitsing van het belang bij een tot een deelneming behorend aandeel als bedoeld in het arrest *BNB* 2003/34 is sprake wanneer partijen een dergelijke opsplitsing hebben beoogd en in een overeenkomst (afgesplitste) rechten op het desbetreffende aandeel hebben gecreëerd
- Er is een overeenkomst
  - Schadevergoeding valt onder deelnemingsvrijstelling
- Er is geen overeenkomst (precontractuele fase)
  - Bij toepassing van een voorkeursrecht zal er nog een overeenkomst tot verkoop en levering moeten worden gesloten
  - Schadevergoeding valt niet onder deelnemingsvrijstelling, dus belast bij X BV
- Hoe zou HR 6 maart 1985, *BNB* 1985/200 zijn afgelopen?

Liquidatieverliesregeling

- Hoofregel: deelnemingsvoordelen buiten de winst
  - Zie art. 13(2) en (1) Wet Vpb. 1969
- Uitzondering: liquidatieverlies $\neq$ deelnemingsvoordeel
  - Zie art. 13d Wet Vpb. 1969
  - Ratio = tegemoetkoming voor het verloren gaan van de compensabele verliezen bij de geliquideerde deelneming
  - Technische uitwerking onzuiver, want compensabele verliezen $\neq$ liquidatieverlies
- Hoofregel (art. 13d(2) Wet Vpb. 1969)
  - Opgeofferd bedrag (OB)
  - Liquidatie-uitkering (LU) -/-
  - Liquidatieverlies (LV)
- Correcties OB: dividend in stakingsjaar, meegekocht dividend, debiteurenrisico onzakelijke lening

---

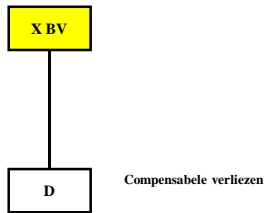

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d: ratio

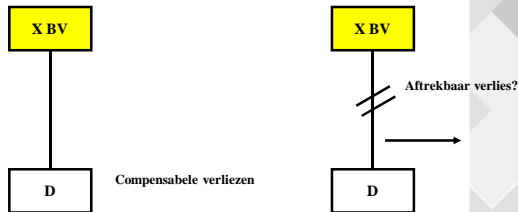

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d: ratio

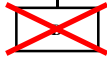

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d: ratio

X BV

Verlies niet aftrekbaar o.g.v. hoofregel (art. 13)

Compensabele verliezen verdwijnen dus!!

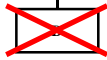

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d: werking

X BV

Art. 13d-2, 1ste volzin:
Opgeofferd bedrag
Liquidatie-uitkering -/-
Liquidatieverlies

Liquidatieverliesregeling

Hoeveel keer liquidatieverlies?

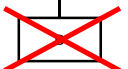
X BV

TH

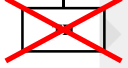
D

X BV

TH

X BV

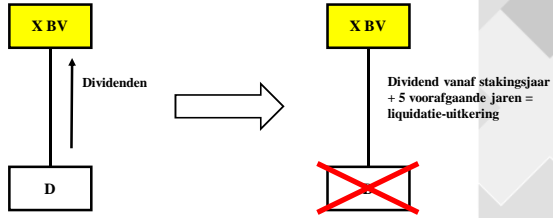

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-3: werking

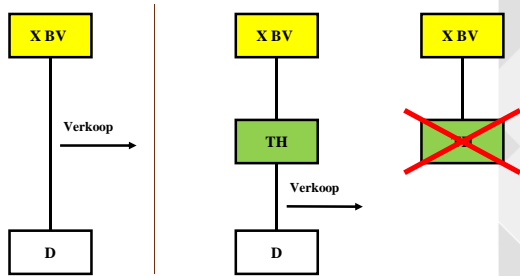

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-4: tussenholdingbepaling (vervreemde deelneming)

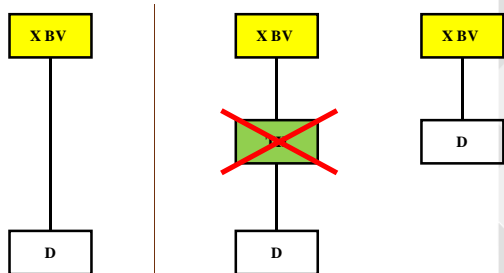

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-4: tussenholdingbepaling (uitgekeerde deelneming)

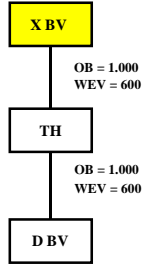

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-6-2° doorschuifregeling

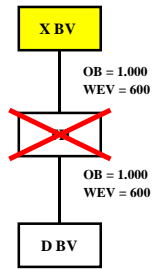

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-6-2° doorschuifregeling

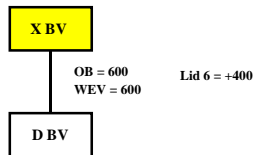

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-6-2° doorschuifregeling

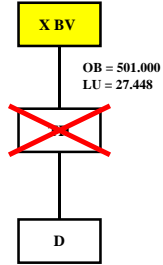

Liquidatieverliesregeling

- Rechtbank Zeeland-West-Brabant 6 december 2017, AWB/16-4459, V-N *Vandaag* 2018/197
  - X houdt cumprefs in E (99,84%)
  - X koopt van 2 partijen de gewone aandelen in E voor €500.001
  - E wordt geliquideerd
  - Is de tussenholdingbepaling van toepassing?

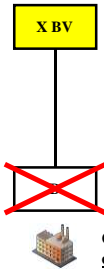

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-9: tijdstip nemen liquidatieverlies

Art. 13d-9 en art. 13e:
In aanmerking nemen liquidatieverlies zodra vereffening civielrechtelijk is voltooid

Onderneming gestaakt of voortgezet buiten concern

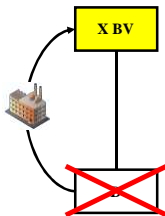

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-9: tijdstip nemen liquidatieverlies

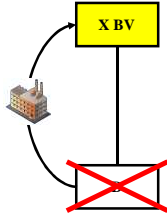

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d-9: tijdstip nemen liquidatieverlies

- **Rechtbank Noord-Holland 12 juli 2017, V-N 2017/51.2.2**

- Wanneer moet de verbondenheid worden getoetst?
- Bij de voltooiing van de vereffening?

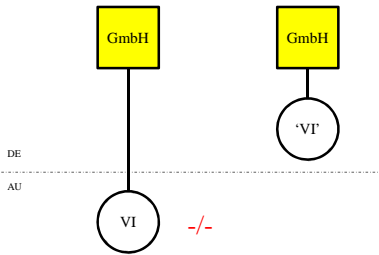

Timac Agro, C-388/14
